

Recenzja książki Macieja Bernatta pt. „Sprawiedliwość proceduralna w postępowaniu przed organami ochrony konkurencji”, Wydawnictwo Naukowe Wydziału Zarządzania UW, Warszawa 2011, s. 373.

Recenzowana książka, napisana na podstawie obronionej rozprawy doktorskiej, w moim przekonaniu w całej pełni zasługuje na uwagę. Przemawia za tym doniosła problematyka prawna w niej podjęta oraz wysokie walory warsztatowe i pisarskie opracowania trudnego prawniczo tematu.

Autor przeprowadził pogłębioną, wartościową analizę poglądów wypowiedzianych odnośnie do treści i znaczenia pojęcia sprawiedliwości proceduralnej, potraktowanej jako pojęcie teoretyczne oraz element wydobywany z regulacji normatywnych różnej rangi. W wyniku rozważań przyjęta została konkluzja, że „sprawiedliwość proceduralna jest zasadą ogólną prawa, na która składa się zbiór wartości, których określenie w regułach procesowych i faktyczne implementowanie w procesie gwarantuje jego sprawiedliwy przebieg i umożliwia jego pozytywną ocenę” (s. 91). W odniesieniu do postępowania w sprawach ochrony konkurencji, zdaniem Autora, „wartościami tymi są: (1) wysłuchanie, (2) równość, (3) możliwość obrony, (4) poufność i (5) zaskarżalność”, które powinny być osłonięte korespondującymi z nimi gwarancjami procesowymi jako standardami minimalnymi (s. 94). Te ustalenia pojęciowe stały się założeniem badawczym i podstawą do stworzenia bardzo przejrzystej systematyki dzieła, zamykającego się w ośmiu rozdziałach.

W krótkim rozdziale pierwszym zakreślono obszar badań i opisano systematykę opracowania, w rozdziale drugim obszernie przeanalizowano sprawiedliwość proceduralną, a w rozdziałach od trzeciego do siódmego przeprowadzono prawne rozważania odnoszone do gwarancji proceduralnych wyróżnionych wcześniej wartości, zamykając całość rozważań rozdziałem ósmym z obszernym końcowym podsumowaniem wskazującym na niektóre obszary regulacji prawnej nie odpowiadające wymaganiom sprawiedliwości proceduralnej. Przemawia mi do przekonania takie podejście badawcze, proste, jasne i logiczne, które pozwala na wysokie uporządkowanie rozważań prawnych zgodnych z ideologią ochrony procesowej pozycji stron postępowania administracyjnego w granicach obowiązującego prawa i założeń racjonalnej i sprawiedliwej decyzji stosowania prawa.

Na podkreślenie zasługuje znaczna rozległość materiału badawczego, na który składają się regulacje prawne krajowe i unijne, różnorodne orzecznictwo trybunalskie i sądowe oraz organów administracyjnych, a wszystko jest wsparte dobrze dobraną bogatą literaturą polską i obcą. Autor gruntownie i wszechstronnie, a czasem wprost drobiazgowo, analizuje prawne podstawy czynności procesowych organów ochrony konkurencji pod kątem elementów gwarancyjnych wyróżnionych wartości sprawiedliwości proceduralnej. Ta problematyka jest w różnym zakresie systematyzowana w poszczególnych rozdziałach, co wskazuje zarówno na znaczenie różnych gwarancji w postępowaniu jak również na wyczulenie prawodawcy na potrzebę tworzenia mniej lub więcej rozbudowanych regulacji prawnych, ale i zachowanie odpowiednich do tego obszarów pewnej swobody procesowej organów orzekających w sprawach ochrony konkurencji.

Recenzowana książka przyczyni się do pogłębienia wiedzy o ważnym obszarze procedury administracyjnej i powiązanej z nią procedury sądowej w sprawach o znacznym ciężarze gatunkowym dla gospodarki i życia społecznego, a jest to obszar wysoce złożony pod względem prawnym. Autor o tych

trudnych zagadnieniach pisze kompetentnie, językiem jasnym i komunikatywnym, formułując zdecydowane i wyważone oceny stanu prawnego i praktyki stosowania prawa. To wszystko przemawia za zdecydowanym rekomendowaniem do druku książki Pana dra Macieja Bernatta pt. „*Sprawiedliwość proceduralna w postępowaniu przed organem ochrony konkurencji*” jako zasługującej na to z uwagi na prezentowane treści merytoryczne i dobrą formę pisarstwa naukowego.

Prof. zw. dr hab. Janusz Borkowski

Łódź, dnia 16 września 2011 r.